

Tentamen Nationalekonomi A

Samhällsekonomisk analys - Globala & nationella perspektiv

16 Augusti 2016

Hjälpmedel: Miniräknare

Totalpoäng: 20

För betyget G krävs: 10

För betyget VG krävs: 15

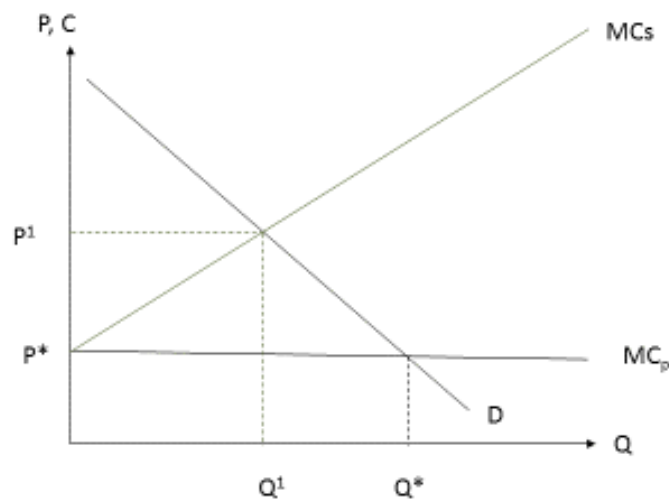
Skriv din kod på samtliga inlämnade blad och glöm inte lämna in svar på flervalsfrågorna.
Obs besvara endast en fråga per blad (gäller frågorna 11-16).

Tentan består av 16 frågor. Fråga 1-10 är flervalsfrågor, där du inte behöver redogöra för dina lösningar, använd svarsformuläret längst bak i ”tentan”. Endast ett svarsalternativ per fråga är korrekt. På fråga 11-16 är essäfrågor, **av dessa skall du välja att besvara två**. Här krävs fullständiga lösningar, redovisa eventuella beräkningar och figurer samt motivera ditt svar.

Lycka till!

Fråga 1 (1 poäng)

Figur 1 Produktion med negativ extern effekt

Q^* är kvantitet på en oreglerad marknad, P^* är marknadspris på en oreglerad marknad

MC_P är privat marginal kostnad, MC_S är total marginkostnad för samhället inklusive kostnad för den externa effekten

Q^1 är optimal kvantitet för hela samhället och P^1 är det för samhället optimala priset.

Den samhällsekonomiska extrakostnaden som uppstår vid en fri marknadsprissättning på marknaden i Figur 1 är

- a) Triangeln mellan D och MC_S från kvantiteten Q^1 till Q^*
- b) Triangeln mellan D och MC_P från kvantiteten Q^1 till Q^*
- c) Den del av konsumentöverskottet som ligger över MC_S
- d) Q^* gånger P^*

Fråga 2 (1 poäng)

Vilken av följande varor är en ren kollektiv vara?

- a) Internet via fiber
- b) Vägnätet i Stockholmsområdet
- c) Det militära försvaret av Sverige
- d) Äldreomsorgen

Fråga 3 (1 poäng)

Vilket av följande styrmedel för att minska utsläpp av växthusgaser uppfyller alla fyra nedanstående kriterier?

1. Möjliggör övre gräns som utsläppen inte får överskrida
  2. Ger alltid incitament för producenterna att minska sina utsläpp
  3. Gör att utsläppsminskningen fördelas kostnadseffektivt
  4. Ger intäkter till staten
-
- a) Handlingsbara utsläppsrättigheter som delas ut baserat på tidigare utsläpp
  - b) Kvantitetsregleringar, till exempel kvoter
  - c) Miljöskatt
  - d) Bidrag till forskning om klimatsmart teknik

Fråga 4 (1 poäng)

Hur korrigerar man bäst för adverse selection vid försäkring där premiedifferentiering anses vara alltför oetisk (diskriminerande)?

- a) Ge alla som vill teckna försäkringen samma försäkringspremie
- b) Bättre inhämtning av fakta om varje försäkringstagares risk
- c) Självrisk
- d) Obligatorisk försäkring för alla

Fråga 5 (1 poäng)

Anta att en individ är riskavert och har en nyttofunktion beträffande inkomst som kan beskrivas matematiskt som $U = \sqrt{Y}$. Nyttan av ökad inkomst är positiv, men med avtagande marginalnytta.

En person med den nyttofunktionen vet att det är fem (5) procents risk att vara sjuk. Personen är i genomsnitt sjuk var tjugonde dag. Personen får 1000 SEK per dag då den arbetar, vilket betyder att den förväntade lönen är $0,95 \cdot 1000$ per dag. Hur hög försäkringspremie är individen beredd att betala för att få en garanterad lönesumma (på 1000 SEK minus premien), även dagar med sjukfrånvaro?

- a) 97,50 SEK
- b) 100 SEK
- c) 30 SEK
- d) 190 SEK

Fråga 6 (1 poäng)

I Heckscher-Ohlin modellen med 2 insatsfaktorer (t ex arbetskraft och kapital), 2 homogena varor och 2 länder kommer internationell handel att _____ ägarna av ett lands _____ insatsfaktor och landet kommer att _____ den vara som är intensiv i användningen av den insatsfaktorn

- a) skada; knappa; importera
- b) skada; rikligt förekommande; importera
- c) gynna; knappa; exportera
- d) gynna; knappa; importera

Fråga 7 (1 poäng)

Följande tabell visar åtgångstal i termer av heltidsekvivalenter för produktion av datorer och vete i Sverige och Tyskland.

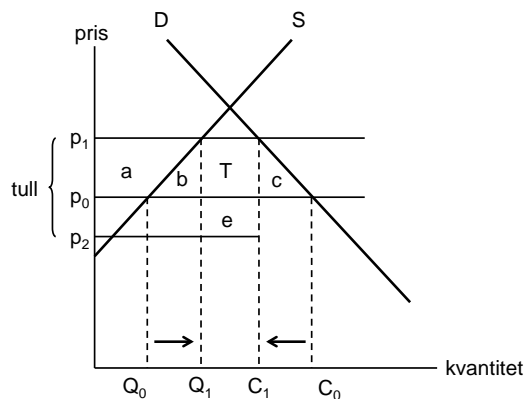
Land	Åtgångstal	
	Datorer	Vete
Sverige	1/10	1/50
Tyskland	1/15	1/60

Anta nu att länderna ingår ett frihandelsavtal. Givet försumbara transportkostnader och identiska preferenser mellan länder, vad av följande är rimligt att anta?

- Sverige bör exportera vete och importera datorer.
- Sverige bör importera vete och exportera datorer.
- Sverige bör exportera både vete och datorer då man har absoluta fördelar i produktion av båda varor.
- Sverige har inga incitament att handla med Tyskland.

Fråga 8 (1 poäng)

Betrakta bilden som visar effekterna av att ett stort land inför en tull $p_1 - p_2$ per enhet som medför att importpriset faller till p_2 .

Vilket påstående är korrekt?

- Area c utgör förlorat producentöverskott till följd av tullen.
- Area e utgör total förbättring av Terms of Trade till följd av tullen.
- Area T utgör ökat producentöverskott till följd av tullen.
- Area $a + b + T + c$ utgör totalt producentöverskott efter införandet av tull.

Fråga 9 (1 poäng)

Kvoter utgör ett större hot mot konkurrens eftersom:

- kvoter tillåter import men till ett högre pris.
- tullar är frivilliga men inte kvoter.
- kvoter hindrar ytterligare import oavsett pris.
- tariffer hindrar inte import men kvoter gör det.

Fråga 10 (1 poäng)

Anta att handelskostnaderna mellan Nord och Syd faller och att det blir mer lönsamt för företag i Nord att "offshora" till Syd. Hur kan ökad offshoring förväntas påverka relativa arbetskraftsefterfrågan av högutbildad arbetskraft i Nord och i Syd?

- a) Inte alls.
- b) Den går upp i Nord och ner i Syd.
- c) Den går ner i Nord och upp i Syd.
- d) Den går upp i både Nord och Syd.

Fråga 11. Trafik (5 poäng)

- a) Förklara med hjälp av en figur varför det i en storstad med många bilar och hög trängsel är stor skillnad mellan den enskilde bilistens egen marginalkostnad för en bilresa och samhällets (dvs. hela bilistkollektivets) marginalkostnad för denna resa. Visa i denna figur vad som är en optimal trängselavgift. (3p)
- b) Vad menas med "moral hazard" respektive "adverse selection". På vilket sätt förekommer dessa två problem i förhållandet mellan en fordonsförare och det försäkringsbolag som ersätter skadekostnader om det skulle ske en trafikolycka? (2p)

Fråga 12. Svensk bostadsmarknad (5 poäng)

- a) Använd marknadsdiagram och visa effekten av den rådande hyresregleringen på hyreslägenheter i miljonprogrammet (hyreslägenheter i inte så attraktiva ytterområden), äldre lägenheter i attraktiva områden samt nyproducerade lägenheter i attraktiva områden. Diskutera också effekten på hyrorna i dessa områden av att hyresregleringen avskaffas! (3 p)
- b) Hur skulle troligen villapriserna påverkas av att hyresregleringen avskaffas? Förklara!(1p)
- c) Hur skulle utbudet av bostadsrättslägenheter påverkas av att hyresregleringen avskaffas? Förklara och motivera! (1 p)

Fråga 13. Ekonomisk sårbarhet (5 poäng)

- a) Beskriv fem åtgärder som kan minska sårbarheten i ett utvecklingsland. (Max en A4-sida).

Fråga 14. Effekten av att varor flyttar (5 poäng)

- a) Vad är skillnaden mellan outsourcing och offshoring?
- b) Offshoring kan leda till dramatiska effekter på löner och efterfrågan av arbetskraft. Använd teorin figurer och förklara.
- c) Andra faktorer har visat sig ha ännu större betydelse för effekter på löner och efterfrågan av arbetskraft. Nämn en sådan och motivera ditt svar.

Fråga 15. Externa effekter av elitidrott (5 poäng)

Utgå ifrån artikeln när ni besvarar frågorna

- a) Vad kan teoretiskt motivera kommunala bidrag till elitidrott? (2p)
- b) Ett elitidrottslag skapar arbetstillfällen och betalar skatt, hur kan forskningen ändå enligt Coates and Humphreys hitta negativa effekter på tillväxten (näm 2 olika anledningar)? (3p)

Fråga 16. Entreprenörskap (5 poäng)

- a) Vad är det för skillnad mellan ”entreprenör” och ”uppfinnare,” enligt Joseph Schumpeter (1 poäng)?
- b) Schumpeter nämner fem typer av innovationer, vilka (2,5 poäng).
- c) Vad är det för skillnad mellan produktivt, icke-produktivt och destruktivt entreprenörskap? (1,5 poäng)